

Motion till riksdagen 2011/12:So251

av **Hillevi Larsson m.fl. (S)**

Transpersoner

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om transpersoner.

Motivering

”Har du snopp är du pojke, har du vagina är du flicka.” I vårt samhälle är det förväntat att man på ett ögonblick ska kunna avgöra om det är en kvinna eller man som man talar med. Så enkelt är det inte. Könet som omgivningen uppfattar kan skilja sig från det kön som personen anser sig tillhöra.

Transpersoner är ett svenskt samlingsbegrepp för människor som genom sin könsidentitet avviker från den gängse normen om vad och hur kvinnor och män förväntas vara.

Transvestiter vill då och då anta det motsatta könets identitet genom klädsel m.m. men är nöjda med att behålla det kön de föddes med. Transvestism har ingenting med sexuell läggning att göra många transvestiter är heterosexuella.

Transsexuella känner att de föddes i fel kropp. De trivs inte med sin könsidentitet utan identifierar sig med det motsatta könet och vill permanent byta kön. Inte heller transsexualism har med sexuell läggning att göra, och ett könsbyte ändrar inte heller den sexuella orienteringen. Den som attraherades av kvinnor före ett könsbyte gör det även efteråt och vice versa.

Vissa betecknar sig kort och gott som ”queer”, vilket innebär könsöverskridande i en eller annan form.

Samhällsdebatt och reformer för att bekämpa diskriminering av homo- och bisexuella har pågått under många år, och fokus på könsidentitet har mest kommit på senare år. Det innebär också att arbetet inte kommit lika långt på detta område.

Fel! Okänt namn på

Grovt skattat kan minst 1 per 100 människor definieras som transperson. Transpersoner eller könsöverskridare (som är ett äldre samlingsbegrepp) har funnits i alla tider och i alla kulturer. I ett modernt och demokratiskt samhälle borde det vara en självklarhet att alla människor har rätt att själva definiera sin könsidentitet och mötas med respekt. Verkligheten ser tyvärr annorlunda ut.

Den nya diskrimineringslagstiftningen 2009 omfattar de flesta samhällsområden. Diskrimineringsgrunderna är etnisk tillhörighet, trosuppfattning, funktionshinder, kön, könsidentitet och könsuttryck, sexuell läggning samt ålder. Transpersoner blir ofta utsatta för hot, våld och kränkningar i vardagen. Därför borde också den lagstiftning som reglerar så kallade hatbrott ändras så att den uttryckligen även omfattar transpersoner.

Lagstiftningen om hets mot folkgrupp har tidigare utökats med hets på grund av sexuell läggning. Orsaken till lagändringen var att bland annat nynazister hetsar minst lika mycket mot homosexuella som mot judar och mörkhyade. Åtskilliga homosexuella mördas med homofobiska motiv.

Men även transpersoner utsätts för omfattande förföljelse på grund av sina könsöverskridande uttryck. De är på ett sätt ännu mer utsatta än homosexuella, som oftast inte kan kännas igen bara på utseendet. Transpersoner, och då i synnerhet transvestiter, sticker ut och är synliga och riskerar därmed att bli måltavlor för attacker. Ofta är det de könsöverskridande uttrycken som homofoberna känner sig provocerade av, trots att könsidentiteten inte har med sexuell läggning att göra. Det är därför självklart att transpersoner bör inkluderas i hetslagstiftningen och få samma skydd som homo- och bisexuella redan fått.

Transpersoner bör inkluderas i hetslagstiftningen genom att 7 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen och 16 kap. 8 § och 29 kap. 2 § brottsbalken omfattar även könsidentitet och könsuttryck.

Med Lagen (1972:119 om fastställande av könstillhörighet i vissa fall var Sverige först i världen med att klart och tydligt reglera samhällets positiva inställning till hjälp åt trans- och intersexuella personer. Då var den en milstolpe, och idag är den i många avseenden förlegad. Det värsta exemplet på hur könsstereotyp lagstiftningen är på detta område är att personer som genomgår en könskorrigering tvingas avsäga sig rätten till sina reproduktiva organ och könsceller. Detta är inte en medicinsk nödvändighet utan är enbart ett uttryck för samhällets rädsla för könsöverskridande uttryck. Sverige är också ett av de få länderna i Europa där lagstiftningen inte skiljer på juridiskt och medicinskt könsbyte.

Tidigare i Sveriges historia förekom tvångssteriliseringar av "oönskade" grupper. Det gällde bland annat romer och funktionshindrade. Detta rasbiologiska tänkande har vi tack och lov lämnat bakom oss och tagit avstånd från. Tvångssteriliseringar är idag något helt otänkbart utom för en enda grupp, transsexuella som vill byta kön. De har inget val.

Det är även så att vi inte lägger några som helst hinder i vägen för folk att skaffa barn på naturlig väg, oavsett hur olämpliga föräldrar de kan antas bli. Det gäller även personer som torterat, våldtagit eller till och med dödat sina egna barn. De kan få nya barn. För att skydda barn från vanvård kan samhället omhänderta dem, däremot inte hindra att de avlas från början.

Fel! Okänt namn på

Mot den bakgrunden är det extra motsägelsefullt att just transsexuella tvångssteriliseras i samband med könsbyte. Vilka belägg finns det för att just deras barn kommer att fara illa eller att transsexuella per definition är sämre föräldrar? Föräldraskapet sitter inte i den sexuella läggningen, beror inte på utseende, plånbokens tjocklek, könsidentiteten eller någon annan ovidkommande egenskap. En god förälder älskar sitt barn och gör allt för att ta hand om det på bästa sätt. Det är det som i slutändan räknas!

Lagen måste ändras så att transexuella inte tvingas sterilisera sig, utan får behålla fortplantningsorganen vid könsbyte. Det är också angeläget att i lagstiftningen skilja på juridiskt och medicinskt könsbyte.

Ytterligare en kränkning som transsexuella utsätts för är att de tvingas skilja sig i samband med könsbytet, oavsett om de och deras partner vill det eller ej. Om två vuxna människor vill fortsätta vara gifta eller ej bör rimligtvis vara deras eget beslut och ska inte bestämmas av staten!

Kunskapen om transpersoners livsvillkor är oerhört låg i samhället och okunskap finns även inom den allmänna vården. För att denna grupp ska få samma möjlighet till god hälsa och kvalitativ vård bör möjligheterna till rikstäckande specialistvård för transpersoner inventeras.

Transsexuella som fått nytt personnummer har idag ingen lagstadgad rätt till uppdaterade intyg och betyg med rätt namn och personnummer. Utan detta blir det för många omöjligt att söka utbildning eller arbete.

Transsexuella har hittills straffats tredubbelt när de bytt kön. De har tvingats skilja sig, berövats förmågan att få barn och fått kraftigt försämrade möjligheter att utbilda sig och söka arbete! Detta ligger inte i samhällets intresse och är en kränkning av de mänskliga rättigheterna. Det är nu dags att vi gör upp med denna diskriminering!

Stockholm den 23 september 2011

Hillevi Larsson (S)

Carina Hägg (S)

Eva-Lena Jansson (S)

Carina Ohlsson (S)

Åsa Lindestam (S)